

ماسک‌ها را آماده کنید!

هوای مسموم در راه است!

یکی از نمایندگان انجمن شهر تهران آماری از وسایط نقلیه و ضایعاتی که بر اثر پیچیدگی و تراکم ترافیک این شهر به طور غیرمستقیم وارد می‌شود، به انجمن ارائه داده است.

این نماینده می‌گوید: در تهران یک میلیون و دوست هزار اتومبیل مشغول به کار است و هر سال ۲۰۰ هزار بر این رقم اضافه می‌شود. حال اگر روزانه یک میلیون اتومبیل مورد استفاده قرار گیرد و با توجه به تراکم ترافیک و تعدد چراغ‌های قرمز هر کدام از این اتومبیل‌ها ده لیتر بنزین مصرف کنند جمع مصرف بنزین ده میلیون لیتر و بهای آن ۸۰ میلیون ریال خواهد بود. این اتومبیل‌ها به علت وضع ترافیک و آسفالت تهران عمر کلاچ و ترمز و لاستیک و قطعات دیگرشان خیلی کم است و هر اتومبیل لااقل روزی ۸۰ ریال ضرر می‌بیند که این هم می‌شود ۸۰ میلیون ریال. هر روز ۳ میلیون نفر در تهران از وسایط نقلیه استفاده می‌کنند و اگر هر کدام فقط روزی یک ساعت اضافه بر میزان متعارف در ترافیک معطل شوند ۳ میلیون ساعت کار به هدر می‌رود و اگر ارزش وقت را حداقل ساعتی ۱۰ تومان حساب کنیم اینها هم سیصد میلیون ریال ضایع می‌شود...

نماینده انجمن شهر با استناد به این آمار، اهمیت ویژه ترافیک را خاطر نشان ساخته متذکر می‌شود که باید در گشودن گره‌های ترافیک تهران و تسهیل شرایط رفت و آمد اقدام جدی به عمل آورد.

این از رسوم فرنگی‌هاست که وقتی می‌خواهند ضایعات نامرئی را یادآور شوند و وقت یا پولی را که پنهانی به هدر می‌رود ارزیابی کنند، آماری مشابه آنچه نماینده انجمن شهر تهران تهیه کرده است به دست می‌دهند. ولی مشکلات ترافیک تهران و خسارات و صدمات آن، از فرط وضوح احتیاجی به استدلال ندارد تا

چه رسد به آمار. و آنجا که عیان است چه حاجت به بیان! به علاوه در هنگامه ترافیک تهران صدماتی به سفز و اعصاب مردم وارد می‌آید و زبان‌هایی متوجه سلامتی سوار و پیاده می‌کند که قابل احصاء و محاسبه نیست....

علل و عوامل چنین مشکلی را همه می‌دانیم و انصافش این است که هیچ‌کس را نمی‌توان به خاطر پیچیدگی و دشواری وضع ترافیک ملات کرد. اگر ایرادی بتوان بر مسئولان گذشته گرفت این است که چرا نخواستند یا نتوانستند برای امری بدین اهمیت برنامه‌ریزی اساسی بکنند. درست

مؤسسه فرهنگی آموزشی

زبان سرا

نماینده انحصاری دانشگاه آکسفورد (OUP) و مرکز آموزش و آزمونهای LCCI (LCCI) بازرگانی لندن

آمادگی خود را جهت ارائه خدمات ذیل اعلام می‌دارد:

- دوره مهارتی کاربردی مترجمی زبان انگلیسی با مدرک وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
- کلاسهای مکالمه ۱، ۲ و ۳ روز در هفته
- کلاسهای مکالمه گرامر ۳ روز در هفته
- کلاسهای مکالمه زبان فرانسه ۳ روز در هفته
- کلاسهای تک‌جلسه موضوعی زبان انگلیسی
- تورهای آموزشی - تفریحی نیم‌روزه و یک‌روزه به زبان انگلیسی
- کلاسهای تلفظ و آواشناسی زبان انگلیسی
- برگزارکننده انحصاری آزمون ELSA و سایر آزمونهای اتاق بازرگانی لندن LCCI با اعطای دیپلم رسمی از انگلستان (معتبر در ۸۰ کشور جهان و مورد قبول بیشتر دانشگاههای اروپا)
- عرضه‌کننده جدیدترین کتب، نوار و فیلمهای آموزشی از دانشگاه آکسفورد
- تنها سازنده لابراتوارهای کامپیوتری و الکترونیکی زبان به تأییدیه سازمان پژوهشهای علمی و صنعتی ایران و تنها صادرکننده سیستم لابراتوار زبان به خارج از کشور

دفتر مرکزی: تهران، خ انقلاب، ابتدای وصال شیرازی، پلاک ۲۷
تلفن: ۶۴۶۸۲۰۵ - ۶۴۶۲۶۱۲ - ۶۴۰۱۲۳۷ - ۶۴۰۱۲۳۷ - ۶۴۶۲۱۵۲ فاکس: ۶۴۶۲۱۵۲

Email: zabansara@ravan.com

است که تهران در زمانی کوتاه با افزایش فوق‌العاده جمعیت و وسایط نقلیه روبه‌رو شده و فرصت آن نبوده است که امکانات را به تناسب احتیاجات افزایش دهند ولی این یک میلیون و دویست هزار اتومبیل یکباره و مانند برف‌های سنگین زمستانی «غافلگیرانه» وارد تهران نشده است. از پانزده بیست سال پیش ما تدریجاً با این سیل فزاینده اتومبیل و جمعیت روبه‌رو بوده‌ایم و مثلاً ده سال پیش می‌توانستیم تخمین بزنیم که در سال بعد صد هزار و در سال مابعد، صد و پنجاه هزار اتومبیل بر وسایط نقلیه تهران اضافه خواهد شد. اگر براساس این محاسبات برای پنج سال بعد فکری می‌کردند، شاید امروز وضع ترافیک تهران غیر از این بود که هست...

روشی که ما داشته‌ایم و داریم، به آن می‌ماند که غریقی برای زنده ماندن در غرقاب دست و پا بزند. ما به تلاش برای رهایی از غرقاب و رسیدن به ساحل نیاز داریم.

اگر خواننده جملات بالا دقیق نباشد، و اگر ما عنوان «انجمن شهر» در نوشته بالا را به «شورای شهر» تبدیل می‌کردیم و بالاخره توضیحات زیر را نمی‌دادیم، بسیاری افراد گمان می‌کردند که همین هفته یک نماینده انجمن شهر این سخنان را در مورد ترافیک تهران و تبعات آن بر زبان آورده و یک نویسنده مجله، آن سخنان را تحلیل کرده است.

اما واقع امر این است که متنی که در آغاز این گزارش و با حروف سیاه آورده شد، مقاله کوتاهی است که با عنوان «سخن روز، ضایعات نامرئی ترافیک» در صفحه ششم روزنامه اطلاعات چهارشنبه ۱۷ فروردین ۱۳۵۶ (یعنی ۲۳ سال قبل) چاپ شده است.

دقت در متن آن نوشته نشان می‌دهد که همان زمان، اهل نظر و صاحبان تخصص دریافته بودند که تهران از لحاظ کثرت جمعیت و اتومبیل و تبعات آن به سمت فاجعه پیش می‌رود و هشدار می‌دادند که «ما به تلاش برای رهایی از غرقاب و رسیدن به ساحل نیاز داریم».

آمار و اطلاعات ارائه شده در مقاله مورد بحث زمانی ارائه شد که هنوز ریه‌های تهران (بساغات و یسلاقات متعددش) را تبدیل به شهرک‌ها و یا برج‌ها نکرده بودند. آن زمان جمعیت تهران اندکی بیش از سه میلیون نفر بود، تعداد اتومبیل‌هایش ۱/۲ میلیون بود و هر دلار ۷۰ ریال قیمت داشت. از همین‌رو نماینده انجمن شهر بهای بنزین تلف شده در پشت

چراغ قرمزها را فقط روزی ۸ میلیون تومان برآورد کرده بود.

فقط خودروها روزی ۵۱۳۲ تن انواع آلاینده‌های مسموم و خطرناک را وارد هوای تهران می‌کنند

اما اگر اکنون یک نماینده شورای شهر بخواهد نطقی مشابه نطق نماینده انجمن شهر در ۲۳ قبل ایراد کند باید ارقام را مضمول ۷/۲ میلیون جمعیت (جدول یک) و ۲/۸ میلیون خودرو کند. وی باید رقم هزینه‌ها و اتلاف سرمایه‌ها را نیز به جای هر دلار ۷ تومان معادل هر دلار ۸۳۰ تومان در نظر بگیرد.

جدول یک - رشد جمعیت تهران در دو دهه گذشته (میلیون نفر)

سال	تهران	شهرستان‌های اطراف تهران ^(۳)
۱۳۶۵	۶/۰۷	۲/۰۰
۱۳۷۰ ^(۱)	۶/۵۱	۲/۷۲
۱۳۷۵	۶/۸۱	۳/۵۳
۱۳۷۸ ^(۲)	۷/۲۰	۴/۰۸

۱- جمعیت طبق سرشماری مرکز آمار ایران

۲- برآورد مطالعات جامع حمل و نقل ترافیک تهران

۳- شهرستان‌های اطراف تهران: اسلامشهر، دماوند، ری، ساوجبلاغ، شمیرانات، شهریار، کرج، ورامین.

آماری تکان‌دهنده

نماینده انجمن شهر ما باید برای سخنرانی خود اکنون این آمار و ارقام را مورد استناد قرار دهد:

- تهران امروز یکی از آلوده‌ترین شهرهای جهان از لحاظ هوا است و از این نظر رتبه اول تا سوم را دارد.*
- طبق گفته رئیس شرکت کنترل ترافیک

تهران: «۷۵ درصد آلودگی هوای تهران توسط آلاینده‌های متحرک به وجود می‌آید.»*

● روزانه بیش از ۸ میلیون لیتر بنزین در تهران مصرف می‌شود که از سوختن آن در خودروهای شخصی، ۴۵۰۰ تن متواکسیدکربن، ۷۰ تن اکسیدهای ازت و ۵۵۷ تن هیدروکربن‌های سوخته تولید می‌شود.

● جمع آلاینده‌های روزانه این خودروها بیش از ۵۱۳۲ تن است و وسایط نقلیه عمومی نیز روزانه ۳۰۷۸ تن مواد آلاینده به فضای تهران وارد می‌کنند. به این ترتیب سهم وسایط نقلیه موتوری در آلوده کردن هوای تهران روزانه نزدیک به ۸۲۱۰ تن است.*

● ۷۰ درصد کامیون‌ها و اتوبوس‌ها و ۲۱ درصد مینی‌بوس‌ها در شهر تهران گاز دی‌اکسیدگوگرد منتشر می‌کنند.*

● متوسط جابه‌جایی روزانه توسط اتوبوس و مینی‌بوس‌رانی تحت نظارت مجموعاً ۶ میلیون مسافر است که توسط ۵۰۵۹ دستگاه اتوبوس با متوسط عمر ۹ سال و ۴۵۳۸ دستگاه مینی‌بوس صورت می‌گیرد.^(۱)

● در هر شبانه‌روز معادل ۱۶ تن ذرات لاستیک، ۷ تن آزبست لنت ترمز و ۵ تن سرب در هوای تهران پخش می‌شود!!* [آزبست

ماده‌ای است که سرطان‌زا بودن آن کاملاً به اثبات رسیده و مصرف آن در کشورهای که به سلامت مردم بها می‌دهند، مطلقاً ممنوع است]

● بیش از ۲ میلیون و ۸۰۰ هزار خودرو در تهران تردد می‌کنند که ۱۵۰ هزار دستگاه عمر بالای ۲۵ سال، ۷۰۰ هزار دستگاه عمر بالای ۲۰ سال و تنها ۶۰۰ هزار دستگاه عمر بالای ۱۰ سال دارند در حالی که

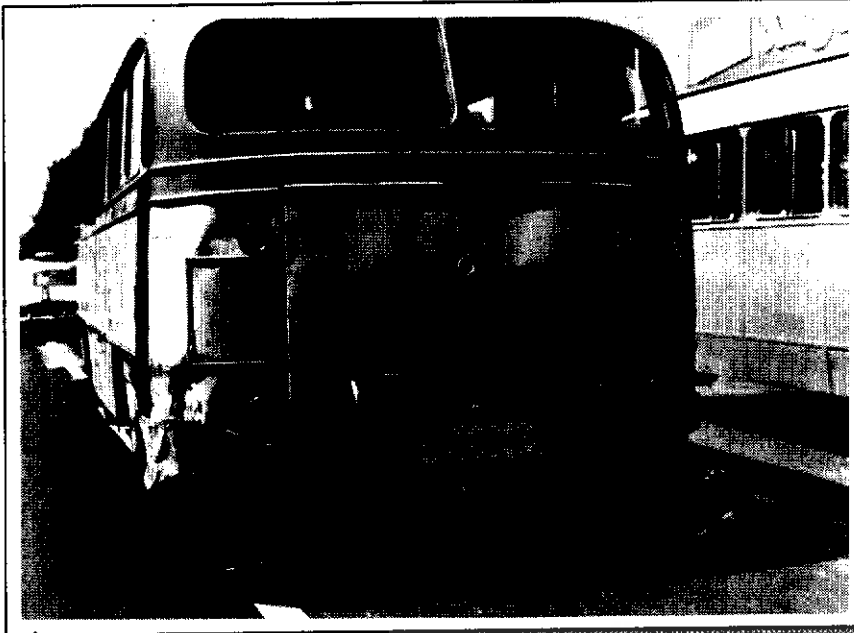
عمر متوسط این ناوگان ۱۷ سال است!!*

● سالانه حدود ۲۰۰ هزار خودرو به تعداد خودروهای تهران اضافه می‌شود.^(۲)

● سهم هر شهروند تهرانی در تولید انواع آلاینده‌ها ۰/۵ کیلوگرم در روز است.*

● سالانه حداقل ۴۱ میلیون تن گازهای گلخانه‌ای در تهران تولید می‌شود.

● تقریباً هر ۲۵۰ روز از سال در تهران پدیده

حکایت فرسودگی و آلوده‌سازی ناوگان حمل و نقل عمومی تهران و دیگر شهرهای بزرگ کشور نیز حکایتی است بس قدیمی

وارونگی هوا روی می‌دهد و این وضع در فصل زمستان شرایط حادث‌تری پیدا می‌کند.*

● در تهران کنونی روزانه ۱۱/۵ میلیون سفر درون شهری انجام می‌شود که حدود ۶۰٪ آن‌ها به سفر با خودروی شخصی اختصاص دارد.*** این آمار آخری (سفرهای درون شهری) نشان می‌دهد تهرانی‌ها تا چه حد به خودروی شخصی وابسته‌اند. این وابستگی میزان موفقیت مسئولان را در توسعه ناوگان شهری و راه‌اندازی سیستم‌های کارآمدتر حمل و نقل شهری، از جمله مترو، نشان می‌دهد!

از بانک جهانی برای بهبود ترافیک و به تبع آن کاهش آلودگی هوا، وام گرفتیم، با صرف هزینه‌های نجومی یک متروی تاریخی ساختیم و دهها کیلومتر بزرگراه احداث کردیم و سازمان‌ها و شرکت‌های متعددی را برای کنترل ترافیک، کنترل آلودگی هوا، معاینه فنی خودروها و... به راه انداختیم. اما نتیجه‌ای که گرفته‌ایم این است که بحران آلودگی هوا هر سال نسبت به سال قبل تشدید شده است.

فروش سلامتی مردم

حتی اجرای یک قانون برای محدودیت رفت‌وآمد در محدوده مرکزی شهر، در عمل وسیله‌ای شد برای کسب درآمد...

در سال ۱۳۵۹ به دلیل بافت سنتی مرکز شهر محدودیت ورود خودرو به این قسمت تصویب شد تا از بار ترافیکی آن کاسته شود.

در این زمان ظرفیت ورود به محدوده را حدود ۸۰ هزار خودرو تعیین کردند و مسئولیت صدور مجوز برای خودروهای دولتی و توزیع آرم‌های مربوطه هم با سازمان کنترل ترافیک بود. سازمان فوق حداکثر ۴۰۰۰ آرم را برای استفاده یک دوره در اختیار شهروندان تهرانی می‌گذاشت.

تا سال ۱۳۷۲ راهنمایی و رانندگی تحت نظارت شهرداری بود اما پس از ادغام نیروی انتظامی، شهربانی، ژاندارمری و کمیته‌ها در سال ۷۲ طبق تفسیر نیروی انتظامی، اداره راهنمایی و رانندگی نیز شامل ادغام شد. از همان زمان بین شهرداری و راهنمایی و رانندگی اختلافی عمیق در مورد فروش آرم ورود به محدوده ممنوعه ترافیک در گرفت.

اوج اختلافات شهرداری و راهنمایی و رانندگی به سال ۱۳۷۵ مربوط است، و باز طبق آمارها، اوج مشکلات ترافیکی و آلودگی هوای تهران نیز در سال ۷۵ بوده است.

دارید؟ یادتان هست که در اغلب روزها آلودگی هوا از مرز خطر هم گذشت و خیلی‌ها به مرگی زودرس از دنیا رفتند؟ یادتان هست اکثر مردم (مخصوصاً در محدوده مرکزی شهر) جز با استفاده از ماسک قادر به عبور و مرور نبودند؟ چون کار انجام نشده، زمستان امسال هم در بر همان پاشنه می‌چرخد. پس از هم‌اکنون ماسک‌هایتان را آماده کنید. با رسیدن روزهایی که تنفس هوای مسموم اجباری است، چندان فاصله نداریم!

برای آگاهی علاقه‌مندان از مشخصات گازهای آلاینده هوا و اثرات سوء آن بر جسم و روان انسان، در بخش علمی این شماره اطلاعاتی را در مورد این گازها ارائه کرده‌ایم.

«منابع و مآخذ»

- * تحقیق آقای مهندس مجید حامی، روزنامه اطلاعات، ۱۰ مهر ۱۳۷۹ صفحه ۱۱.
- ** روزنامه حیات نو، صفحه ۹، ۱۰ شهریور ۷۹/۷/۱۰.
- *** گزارشی آقای محمد کریمی، روزنامه کیهان، صفحه ۵، دوشنبه ۱۱ / مهر / ۱۳۷۹.
- ۱- شرکت واحد اتوبوسرانی تهران و حومه - آبان ماه ۱۳۷۹، کتابچه حمل و نقل و ترافیک تهران در یک نگاه.
- ۲- مصاحبه با آقای عالیخانی قائم‌مقام سازمان کنترل ترافیک شهرداری تهران.

طی سال‌های فوق عدم همکاری راهنمایی و رانندگی با شهرداری آمار وحشتناکی را در مورد ورود غیرمجاز به داخل محدوده در اختیار ما قرار می‌دهد. مثلاً در زمستان ۷۴ ورود غیرمجاز ۴۵۳۶۷ مورد از ۲۵-۳۲۵۰ مورد کل ورودی‌ها بوده است، اما همین آمار در زمستان سال هفتاد و هفت به ۱۱۹۳۷۶ مورد از ۳۶۲۳۴۹ مورد کل ورودی‌ها افزایش یافت. قیمت دولتی آرم اکنون ۵۰۰۰۰۰ ریال و برای شرکت‌های خصوصی ۱۴۰۰۰۰۰ ریال، و جریمه آن برای هر بار ورود غیرمجاز به محدود غیرممنوعه، از ۱۰۰۰۰۰ ریال در حال تغییر به ۵۰۰۰۰۰ ریال است. اما برای کسانی که قدرت خرید اتومبیل‌های ۱۰-۱۵-۲۰ و حتی ۵۰ میلیون تومانی را دارند، هم خرید آرم امکان‌پذیر است و هم پرداخت جریمه ۵ هزار تومانی.

از پارسال تا امسال، جز همین افزایش قیمت خرید مجوز ورود به محدوده ممنوعه ترافیک و جریمه تخطی از آن، و چند کار جزئی دیگر، هیچ اقدام مؤثری برای کاهش آلودگی هوای تهران (و دیگر شهرهای بزرگ کشور) انجام نشده است. در نقطه مقابل زمستان امسال ۲۰۰ هزار خودروی بیشتر در تهران تردد خواهند کرد.

زمستان‌های چند سال اخیر را به یاد